

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 2 Å R G A N G

2. NOVEMBER 1950

A V I N N H O L D E T : NR.

JOMFRU MARIAS PLESS I DET KRISTNE TROSLIV -
EN GAMMEL NORRØN MARIA-LEGENDE - FRANSKE
ÅNDSPROFILER VI. - TIL HELGEMESSE - ET 400 ÅRS
MINNE - VÆR HILSET, DU HELLIGE ROMA! -
MINDSZENTY - SNÅNYTT - UTANDET.

39

40

NESTE NUMMER KOMMER 16. NOVEMBER 1950.

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87).
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsvegt. 23.
Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,
Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 5. NOVEMBER (23. sønd. etter pinse): Feiring av Allehelgens-fest. Ep. Åpenb. 7, 2—12. Ev. Matt. 5, 1—12. Høytidelige gudstjenester i forb. m. dogmet om Jomfru Marias opptagelse i himelen. *Mandag, tirsdag og onsdag:* Oktavdager til Allehelgens-fest. *Torsdag:* Laterankirkens vigselfest. *Fredag:* Andreas Avellinus, bekj. *Lørdag:* Martin, biskop, bekj.

SØNDAG 12. NOVEMBER: 24. sønd. etter pinse. Ep. Kol. 1, 9—14. Ev. Matt. 24, 15—35. *Mandag:* Didacus, bekj. *Tirsdag:* Josaphat, bisk., mart. *Onsdag:* Albertus Magnus, bisk., bekj., kirkelærer. *Torsdag:* Gjertrud, jomfru. *Fredag:* Gregor, undergjøreren bekj. *Lørdag:* St. Peters- og St. Paulskirkens vigselfest.

SØNDAG 19. NOVEMBER: 25. sønd. etter pinse.

Mariakongreasjonen, Oslo.

Søndag 5. november: Felleskommunion i St. Olavs kirke.

Onsdag 15. november: Andakt i St. Josefs kapell kl. 19.30. Samvær i foreningslokalet. Kåseri av Ragnhild Nylund: *Møteteknikk. Persil demonstrasjon.* Interesserte damer innbys. (Ta med litt kaffe!)
Styret.

St. Franciskus 3 orden Oslo.

Møte fredag 10. nov. kl. 19 i St. Elisabethsøstrenes kapell, Urtegt. 31.

KATOLSK UNGDOMSBLAD

Ansvarlig redaktør:
Helge Røstad

Bladet utkommer 10 ganger årlig og koster i abonnement kr. 5.— pr. år. Redaksjonens og ekspedisjonens adresse: Akersv. 5, Oslo. Postgiro-konto nr. 14282.

Utgiver:

Norsk Katolsk Ungdomsforbund.

VÆR SA VENNLIG

å innsende kontingenten om

De

ønsker

å lese «St. Olav».

I motsatt fall, blir bladet stoppet.

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16, unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13. Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvartal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen fredag aften.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

62. ÅRGANG

2. NOVEMBER 1950

NR. 39-40

Jomfru Marias plass i det kristne trosliv

Av Magister theol. A. J. Lutz, O. P.

Den dogmatiske stadfestelse av Kirkens tro på Marias legemlige opptagelse i himmelen har fremkalt atskillig uro og en del voldsomme utfall mot Romerkirken i den protestantiske verden. Vi var forberedt på det. Det apostoliske læreembetet, som med myndighet fra Kristus forkynner, forklarer og forsvarer den guddommelige åpenbarings innhold, vil alltid komme i konflikt med den protestantiske grunnsetning at Bibelen alene, tolket av enhver under en rent personlig inspirasjon av Guds Ånd, skal være den høyeste norm for den kristne tro. Gjelder det et dogme vedrørende Jomfru Maria blir uviljen enda større. Den katolske Mariakultus er jo i seg selv en veldig anstøtsten for de fleste protestantiske teologer, som på dette punkt som på en del andre har skilt lag med Luther.

Det katolske forsvar for den nye dogmatiske kunnegjøring har altså en dobbelt oppgave. Det må fastslå at et nytt dogme ikke gjør noe annet enn å gi oss en klarere bevissthet om en sannhet som fra kristendommens første stund av har vært en bestanddel av den kristne åpenbaring. St. Olav har gjort det nylig i en artikkel av undertegnede. Denne artikkel har vært gjenstand for skarp kritikk, men motbevist ble den ikke —. Deretter må den katolske apologetikk prøve å få bukt med den begrepsforvirring som gjør det umulig for protestantene å forene seg med oss i andakten til Guds Mor. Grunnbetingelsene for å forstå og verdsette denne andakt er å se den i det riktige perspektiv, nemlig i dens sammenheng med de store religiøse grunnsannheter.

Religionen, det er «å søke Gud». Før Kristus og utenfor det utvalgte folk søkte fromme hedninger Ham ved hjelp av det synlige verdensalt som vitner om en Skaper. Israelittene nådde fram til Ham hver ved sin personlige troskap mot åpenbaringen fra Sinai. Men fra den dag av da Gud kom til jorden i menneskelig skikkelse for å ta menneskeslektens

skjebne i sin hånd, er religionen for alle folk på jorden å gå til Gud i forening med Jesus Kristus. Jesu liv er innbegrepet av all religion. Han er ett med Faderen og kjenner ikke noe annet mål for sitt liv på jorden og for sin død enn å «trekke alt til seg», forat alle forenet med Ham skal nå fram til Faderen i himmelen. For «ingen kommer til Faderen uten ved meg», sa han. Religion, det er altså å bli delaktig i Jesu liv som Guds Sønn, i Hans kjærlighet til Faderen og til alle mennesker, i Hans lydighet mot Gud, i Hans bønn, i Hans offervilje, i Hans iver for Guds rike. Og dette livssamfunn med Guds Sønn skal utdypes i den grad at alle med apostelen Paulus kan si: «Jeg lever, dog ikke jeg lenger; det er Kristus som lever i meg.»

Hvordan kommer denne forening med Kristus i stand? Bare ved Hans frelsende nåde. «Alle som tar imot Ham får av Ham makt til å bli Guds barn.» Det er Hans nåde som lærer oss å tro på Hans ord og å be med Ham. Det er hans nåde som vekker i oss trangten til å lide med den korsfestede Frelser ved å fornekte oss selv og tålmodig å bære vårt kors. Hans nåde er også den kraft som setter oss i stand til å være ydmyke, rettferdige, barmhjertige, rene av hjertet, og til stadig å utdype vårt vennskap med Gud.

Det liv som gjør oss til ett med Kristus lever vi imidlertid også i fellesskap med alle de andre som ved Ham er blitt Guds barn. Han er vintreet med de mange grener. Han er hodet på en organisme som Paulus så ofte kaller: *Kristi legeme som er Kirken*. Kristi liv er et samfunnsliv. Det er umulig å leve i forening med Kristus uten samtidig å være et ledd i «de helliges samfunn». Og dette samfunn, Kristi ene og universelle Kirke, er ikke innfanget i jordiske grenser, men omfatter også alle som er døde i Herren.

Dette samfunnsliv med alle Guds venner på jorden

og i det hinsidige virker på en hemmelighetsfull måte ned til vår egen personlige helliggjøring. Ikke slik at dette samfunn skulle eie en helliggjørende kraft uavhengig av Kristus. Han er opphav til nådens liv i alle og under alle dets former, likesom sjelen er opphav til alt liv i alle organer. Men under sjelens livgivende herredømme utfolder alle organer sin egen virksomhet til hele organismens trivsel og vekst. Svikter bare ett eneste organ, så lider hele legemet. Blir det friskt igjen, så er det til fordel for hele organismen. En liknende solidaritet finner vi også i det fysiske verdensalt. Kilden til all væren og viten er Guds skapende allmakt. Men under dens herredømme virker også de skapte ting, hver på sitt område og etter sin egen natur. Det er Gud som gir solen makt til å lyse, men det er virkelig solen som lyser. Gjør skapningens medvirken med Skaperen Guds allmakt og visdom mindre stor i våre øyne? Tvert om! Guds storhet åpenbarer seg mere beundringsverdig i det faktum at Han ikke bare lar skapningen oppstå fra intet, men også gjør den delaktig i sin virksomhet.

På liknende måte utfolder livet seg i det åndelige univers som er de helliges samfunn. Alle lemmer mottar; men alle gir også, alle er ansvarlige for hverandre og mottar av hverandre. Så snart det ene ville forsøke å stenge seg inne i sitt eget jeg for bare å leve for seg selv, ville det opphøre å leve i Kristus, likesom øyet ville opphøre å være øye dersom det ble revet ut av organismen. Alle kristne skal bygge opp Kristi legeme, det vil si bidra til dets vekst og til dets faste, indre sammenheng. Enkelte blir kalt av Kristus til å øve en særlig iøynefallende virksomhet. Apostlene forkynner Guds ord, forvalter sakramentene og styrer de kristne menigheter som representanter for Kristi egen usynlige autoritet. De hellige martyrer som ofrer sitt liv for sin tro, styrker vår egen tro ved sitt heroiske vitnesbyrd. De hellige be-kjennere, asketer, jomfruer, eremitter lærer oss å verdsette det åndelige og evige og advarer oss mot å miste vår sjel ved helt å gå opp i det timelige. Men også alle andre som lever i Kristus eller døde i Ham, bidrar til å øke Kirkens indre livskraft, det vil si alle bidrar til hverandres inderligere forening med Kristus. De gjør det ved selv å vokse i troskap mot Kristus, de gjør det ved sitt gode eksempel, ved «å la sitt lys lyse for menneskene forat de skal se deres gode gjerninger og prise Faderen i himmelen»; de gjør det ved sin fromme forbønn for hverandre. Jo flere kristne det finnes som etterstreber et inderligere samfunnsliv med Kristus, desto sterkere blir Kirkens indre livskraft. Jo flere derimot som er utro, desto lettere spill har de Kristusfiendtlige makter i verden.

Disse tanker ligger til grunn for den katolske helgendyrkelse. Vi ser med beundring opp til de heroiske menn og kvinner Kirken ærer som helgener, fordi deres hellige liv er en åpenbaring av Jesu egen fullkommenhet og et levende vitnesbyrd om Jesu iboen i sin Kirke. Det er ingen ringe oppmuntring for oss å betrakte hvordan mennesker, som i likhet med oss alle hadde å kjempe mot verden og sine egne syndige tilbøyeligheter, i forening med sin Frelser

nådde fram til en så overjordisk hjerterenhed og kjærlighet. Når vi ber dem om deres forbønn, er det nettopp fordi vi vet at de elsker oss med den kjærlighet Kristus selv elsker oss med. Vår egen bønn om Guds hjelp i all vår nød blir sterkere, renere i samfunn med de hellige apostler, martyrer, jomfruer og be-kjennere.

Men blant Guds helgener er det én som i uendelig høyere grad enn andre har fått makt av Gud til å utdype vårt vennskap med Kristus: *Hans hellige mor, jomfru Maria*. Hun selv lever forenet med Kristus med en inderlighet som overstiger alle våre forestillinger. Hennes storhet, hennes renhet og åndelige skjønnhet kommer på sett og vis nær opp til den himmelske adel som preger Guds Sønnns menneskelige natur, eller til det guddomsliv de utvalgte får del i når de en gang skuer Gud ansikt til ansikt: «Kristi menneskehet, fordi den er forenet med Gud, den himmelske salighet, fordi den er en delaktiggjørelse i Guds egen salighet; og den hellige Jomfru, fordi hun er Guds mor, eier en verdighet som på sett og vis er uendelig, på grunn av det uendelige Gode som er Gud.»¹⁾

Derfor er Maria også i høyere grad enn alle engler og helgener besjelet av kjærlighet til menneskeslekten, og av en hellig trang til å føre oss til Kristus, vår Frelser.

Men vår tillit til Maria bunner først og fremst i det faktum at Gud valte henne for i samfunn med henne å fullbyrde sitt frelsesverk. Det var i Jomfruens skjød at Gud og den menneskelige natur møtte hverandre. Menneskehetens livssamfunn med Gud tok sin begynnelse da Maria på vegne av Adams ætt sa til engelen Gabriel: «Se jeg er Herrens tjenerinne; det skje meg etter ditt ord.» Full av nåde, befruktet av den hellige Ånd mottok hun Frelseren i sitt skjød for å gi Ham til hele verden. Jomfru Marias oppgave var i forening med Gud å skape De helliges samfunn. I dette faktum har Kirken alltid sett en oppfordring fra Gud til å leve vårt liv som Guds barn i from hengivenhet til Maria. For oss alle gjelder den døende Frelserens ord til Johannes: «*Se din mor!*» Den velsignede virkning av vår andakt til Maria er den at vi blir delaktige i hennes tro, i hennes elskende hengivelse til Kristus, i hennes vilje til å lide med den lidende Frelser, i hennes glede over Jesu oppstandelse og herlighet.

Det er det som utgjør verdien i den katolske rosenkransandakt. La være at den kan utarte til overfladisk vane; vi er alle skrøpelige mennesker. Men for de kristne som ærlig vil etterstrebe åndssamling, er rosenkransen en fortrinlig hjelp til å trenge dypere inn i Frelsesmysteriet. For vi betrakter det i samfunn med Frelserens egen mor, med den velsignede kvinne som med den dypeste tro og den reneste kjærlighet frembar sitt hjerte som offergave til Gud og viet sitt liv til Kristus og til Kirken.

Har man alt dette for øye er det ikke vanskelig å innse hvor tomme, hvor overfladiske de inn-

¹⁾ Humanitas Christi ex hoc quod unitur Deo, et beatitudo creata ex hoc quod est fruitio Dei, et Beata Virgo ex hoc quod est Mater Dei habent quandam dignitatem infinitam ex bono infinito quod est Deus» (St. Thomas I qu. 25 art. 6).

vendinger er som atter og atter reises mot den katolske Mariakultus. Enkelte av disse innvendinger er det ikke verdt å feste seg ved. De som bebreider oss at vi tilber Jomfru Maria som et guddommelig vesen, som en fjerde person i guddommen, har aldri gjort det ringeste forsøk på å forstå den tankegang som ligger til grunn for vår tillit til Jesu mor. Det er også dem som oppfatter den katolske Mariakultus som en arv fra den hedenske fortid, og påstår at det katolske folk vedble å dyrke Kybele eller andre gudinner fra greske eller orientalske mysteriereligioner, under skikkelse av Jomfru Maria. Trenger vi da hedenske legender for å beundre og elske den velsignede blant kvinner, når Gud selv lar sin evige Sønn bli menneske i hennes skjød? Fornekter vi Maria, da må vi også fornekte Kristus Guds Sønn og med ham hele kristendommen.

Helt uriktig er også den påstand at vi fratar Gud og Kristus hva vi gir til Maria. Fornekter vi kanskje Gud som verdensaltets skaper når vi beundrer den oppgående morgenrøde og gleder oss over alt det vakre i naturen? Maria fører vår tanke opp til vår himmelske Far som skapte henne så ren og så stor; og til Guds Sønn som ved sin frelsende nåde vernet om henne, forat slektens arvesynd ikke skulle få makt over henne; og til den hellige Ånd som tok bolig i hennes hjerte og gjorde henne delaktig i Guds evige kjærlighet til menneskeslekten. Det er også en helt feilaktig mening at andakten til Maria skulle være en omvei til Jesus. Katolikkene, heter det, tør ikke nærme seg Gud og Frelseren med mindre de ber Maria om å introdusere dem. En grundig misforståelse! Kan man tenke seg et mere umiddelbart gudsforhold enn det vi finner i den katolske lære om Guds iboen i den kristne sjel ved den helliggjørende nåde? eller en mere direkte vei til Jesus enn den eukaristiske kommunion? Vår tillit til Guds mor gjør bare at vi, hjulpet av hennes forbønn, delaktige i hennes opphøyede sjel liv går til Gud og til Frelseren med en mere levende tro, med en renere kjærlighet, med en fastere vilje til å leve etter Jesu forbilde.

Alt dette gjør at andakten til Guds mor er noe så uendelig dyrebart for oss. Tror vi på det som skjedde i Nazaret og i Betlehem, kan vi ikke annet enn se opp til Maria som til en underfull åpenbaring av Guds skjønnhet og renhet og frelsende nåde. Protestantene, som med Luther påstår at Kristi rettferdighet bare blir oss tilregnet ved en juridisk akt slik at den frelsende nåde bare tildekker vår synd, steiler overfor den katolske kirkes tro på Marias syndefrihet. De mener at Guds Sønnns kjærlighet viser seg større når Han stiger ned til en synderinne for å ta den menneskelige natur i hennes skjød. Man tør ikke tenke denne tanke helt til bunns. Må den ikke blant annet føre til den påstand at den menneskelige natur, som i Guds Sønnns person ble forenet med den guddommelige, også helst skulle ha vært en syndig natur forat Guds nåde skulle vise seg mer nedlatende? Men «hva samfunn kan det være mellom Lyset og mørket»? spør Paulus. Tror vi på Inkarnasjonens mysterium, faller det ikke vanskelig å tro på at både Jesus og Maria måtte være absolutt frie for arvesynden; *Jesus*, fordi han er Guds Sønn og lever det menneskelige liv med guddommelig fullkommenhet; *Maria*, fordi det var i hennes skjød at Gud ga seg selv til menneskeheten. Hun er den kvinne hvis ætt knuser slangens hode; et evig fiendskap er satt mel-

lom henne og Satan. Derfor lyder engelens hilsen: «Hill deg, full av nåde!»

Når den apostoliske læremyndighet altså forkynner jomfru Marias legemlige opptagelse i himmelen som et dogme, så tar vi imot denne lære med en absolutt fast overbevisning. Vi tror jo også, og protestantene med oss, på «kjødets oppstandelse», det vil si på vår egen legemlige opptagelse i himmelen ved tidenes ende. Hvorfor skulle vi da nekte å tro på Marias? Fri for arvesynden måtte hun også, i likhet med Jesus, bli fritatt for den straff som syndefallet medførte, legemets tilintetgjørelse i graven; men i grunnen er den nådegave hun fikk av Gud ikke vesentlig forskjellig fra den vi alle venter. Både Marias oppstandelse og vår egen er en virkning av vårt livssamfunn med Kristus.

Vi kan derfor heller ikke innse at denne dogmatiske kunngjøring skulle være en hindring for det arbeid som er satt i gang med sikte på de kristnes gjenforening. Mange protestantiske teologer beskylder paven for ved det nye dogme å ha utdypet den kløft som skiller Rom fra den protestantiske verden. Til grunn for denne beskyldning ligger det en feilaktig oppfatning av Kirkens enhet og gjenforeningen. Den kraft som en gang vil gjøre at det blir en hjord under en hyrde er ingen annen enn den som fra begynnelsen av har skapt Kirkens enhet: *Jesus Kristus selv*. Kirkens enhet bunner i vårt felles liv med Kristus. Det er Ham som fra korset trekker alt til seg. Visstnok bruker Han oss som medarbeidere til gjenforeningen; men vår medvirkning består ikke først og fremst i økumeniske moter, i teologiske eller historiske utredninger, i interkonfesjonelle samtaler, men i den gode vilje til selv å ta imot Kristi sannhet og Kristi liv i oss ved en fullkommen hengivelse til Ham, i den høysinnete beslutning å «forlate far og mor» for å følge Ham, det vil si å sette alle jordiske hensyn til side når det gjelder Guds rike. Tilbakeviser vi et dogme fordi det kommer på tvers av den teologi vi selv har tilrettelagt for oss, så tilbakeviser vi en bestanddel av Guds åpenbaring. For alle dogmatiske kunngjøringer fra den apostoliske læremyndighet gjelder det apostoliske ord: «Den hellige Ånd og Vi har vedtatt». Og det tilkommer ikke oss mennesker å påstå at tiden ikke er inne for en sådan Guds inngripen i menneskehetens religiøse tenkning. En gjenforening av alle kristne på grunnlag av dogmatiske kompromisser er utenkelig; den ville ikke bety annet enn kristendommens undergang.

Er gjenforeningen i sitt innerste vesen en virkning av vårt livssamfunn med Kristus, en frukt av «de helliges samfunn», så forstår vi også den andel som jomfru Maria har i den. Hennes kall var jo nettopp sammen med Gud å skape de helliges samfunn. Hennes livsfunksjon i Kirken er av høyere art enn apostlenes. Apostlene lærer og styrer kirken med fullmakt fra Kristus. Maria, med fullmakt fra Gud, ble Kirkens opphav fordi det var i hennes skjød at Gud forenet seg med den menneskelige natur og la den første spire til menneskehetens felles liv med Kristus, Guds Sønn. Når altså vår beundring for Guds mor og vår tillit til henne blir øket ved en ny dogmatisk avgjørelse, skulle dette være til skade for det økumeniske arbeid, eller forminske vårt håp

En gammel norrøn legende

Om Jomfru Marias opptagelse i himmelen.

Gjenfortalt av Ingeborg Møller.

om en gjenforening? Tvert om. Den dag da de protestantiske forkjempere for Kirkens enhet tar den beslutning sammen med oss å knele ned for å be: «Hill deg, Maria, full av nåde, Herren er med deg, velsignet er du blant kvinner,» da vil det se lysere ut i den kristne verden og i verden i det hele tatt.

Den grufulle nød som hersker på en stor del av jorden, det avskyelige slaveri som millioner lider under og som truer oss alle, den opprørende forakt for det åndelige og evige er en virkning av frafallet fra Kristus. Han alene hadde maktet å utfri menneskeheten fra den antikke verdens fornedrelse. Men en av de årsaker som førte til dette frafall, var nettopp bruddet på Kirkens enhet, fordi det fratok kristendommen i menneskenes øyne dens guddommelige kjennemerke. «At alle må være ett, likesom du Fader er i meg og jeg i deg, at de må være ett i oss, forat verden skal kjenne at du har sendt meg.» (Joh. 17.)

A. J. Lutz.

Fordi den sæle dronning Marias grav er tom, og hennes legem ikke finnes, så tror de fleste, at hun er opreist av døde og nu sitter i høisæte hos sin Søn over alle englefylker, både med sjæl og legem.

Sanctus Hjeronymus prest forteller klarlig, at da den sæle Maria var død og jordet — han siger ikke sikkert hvor — da stod hun op av døde kort tid etter — eller også blev hennes legem skjult, forat vonde menn ikke skulde finne og mishandle det.

Men de fleste frasagn siger, at hun er legemlig opreist av døde.

Den sæle Marias himmelferd og Herrens og all Hans himmelske hirds motferd, dem sannsagde Salomon den vise på sådan vis: Der er et ordtak, som folk pleier bruke til sine venner, når konger gir dem slik heder og held, som ingen av deres ætt har hatt før.

Om nogen blir slik hedret framom andre menn, da spør hans kjenninger, hvem denne mann munc være, som om de ikke hadde kjent ham før.

Efter dette ordtak talte Salomon til Marias, Guds moders og alle kristnes ære og pris, da han mælte:

«Que est ista que ascendit sicut aurora consurgens, pulcra ut luna, electa ut sol, terribilus ut castrorum acies ordinata!»

Disse ord tydes sålunde:

«Hvem er dette, som er herligere enn andre, som stiger op som den lysende morgenrøde, fager som månen, utvalgt som solen, forferdelig som stridsbudde hermenn, fylket til kamp!»

På det at hint sannsagn må bli klart, bør vi tenke over disse tings art, slik som den viseste mann utsagde til fru Sancta Marias lov.

Ti det var profeternes sed, at de mælte dunkelt og talte om mange livlause ting og sagde, at disse kunde tale og love Gud, alt efter den natur, som var dem givet.

Således mente de, at disse tings navnetyding, som de satte i bøkene sine, eller deres egenskaper skulde være billede på det, som de egentlig tenkte, såat Herrens forsyn måtte klargjøres efter disse hellige profeters ord.

Og avdi enhver ting har mere enn en side i sin natur, blir stundom dens navn satt forat merke både gode og vonde egenskaper — slik som løven. Den kan være billede på Herren Vår Gud, efterdi løven får avkommet sit levende den tredje dag — men samme dyr kan også merke fienden efter sin naturs grimleik.

Fordi disse gamle sannsagn er meget dunkle, agter den mann sit vit og sin klokskap best, som holder sig til de hellige kirkefedres tydinge av hvad profeterne har ment med sine billeder; det er langt bedre enn at ta tydingen

fra sig selv og måtte bære dette ansvar for Gud og mennesker.

Hvorfor blir nu Marias himmelferd liknet med morgenrøden?

Eller hvad tyder hint sanneste ordtak, som siger, at Maria selv er lik morgenrøden?

Somme skrifter rettleder oss til først at tenke over, hvad morgenrøden er.

Morgenrøden er det lys, som blir i dagrenningen, mens himmelen har både lys og mørke, ti natten er ikke leden tilende, og dagen er ennå ikke fullbåren.

Hvorfor passer nu hint billede på den sæle Marias natur og kynde?

Jo, fra den stund Maria var rensset fra arvesynd, så tjente hun Gud så herlig, at hun aldrig gjorde Ham imot, enn ikke i sine minste gjerninger; men hun hadde ennå ikke den fullkomne frihet, ti ingen mann råder for hvad som kan renne ham i hugen.

Og så lenge hin mørkets og fristings mulighet var med Maria, kaltes hun morgenrøden, men da Herren tok bolig i henne — da hadde dagen seiret over natten. Da skinnet rettferds sol under hennes hjerte, så at hun ingen synd kunde fremme — enn ikke i sine hugrenninger.

Alt mens Guds moder levet, fra den stund Gabriel Engel hadde hilst henne med frelseshilsenen Ave Maria, da merker månens kynde alt hennes liv og ferd; ti månen bærer solens billede i sin vekst og fagerleik.

Så bar og den sæle Maria i all sin ferd Herrens likning og Hans billede, som selv er rettferds sol.

Hun var langt renere enn selv de første mennesker, som var skapt i renhet og levet i renhet, før de falt i ulydighet og synd.

Som månen lyser over stjernene, så strålte den sæle Maria over andre Guds hellige.

Som månen får mere av solens lys enn noget annet himmellys, så fikk den sæle Maria langt mere av sin Søns åst 1) og nådegaver enn noen annen av Guds venner.

Derfor sagde Salomon, at hun var fager som månen og utvalgt som solen.

Ti hvortil er solen utvalgt og satt uten til at lyse for alle dem, som i verden bygger og bor!

Solen mykner alt, som hart er, so mjøkel og stein, og styrker alt, som bløtt er, som tegl og annet slikt, som hun tørker og herder med sin varme.

Den sæle Herrens moder, himmerikes og jorderikes dronning, sitter nu i kongsstol hos sin enbårne søn over alle englefylker.

Bjartere enn sol lyser hun for alle Herrens kristne med sit livs foredøme, og all herlighet har hun fått i løn av den allmechtige Gud.

Ti Herren har kåret og valgt henne, sig til brud, sin søn til moder og dem til sann hjelp, som derefter mune stunde. Ved sin bønner varmer og smelter hun menneskernes hjerter, hugkalde og jøkelharde og frosne av

langt hat og gudløshet, vrang attrå og mange slag illvilje.

Og hver den som angrer sine synder og kryper til henne, han får slik nåde og miskunn, at hugen hans bløtner, og hardhjertejøkelen bråner, og angerkilden springer op i hans bryst og strømmer fram fra hans øie.

Og likesom solen tørker og herder teglet, så styrker den sæle dronning, fru Sancta Maria den mann til sant håp, som vil tjene Gud i denne verden med sann bot og Herrens frykt.

Da faller han i ingen hugkvide, selv om han råker i stort mannroyne og fiendens fristing.

Han har all sin vôntrauste i Guds miskunn og setter sig ikke imot at komme i slike strider, om de legges på ham.

Avdi Maria har slikt solkynde, så siger Salomon, at hun var utvalgt som solen.

Og det fulltror de fleste, at Maria alt nu har de syvfoldige solkrefter som før er sagt, at menneskets sjæl og legem skal få i opreisningen, og at alle tings dronning nu er opreist av døde og sitter i himmelen med mere herlighet enn vi svake hjerter kan tro og tenke.

Salomon sagde også, at Maria var forferdelig som en fylking herbudde stridsmenn, væpnet til kamp, ti hun er væpnet med alle menneskelige dyder som brukes i strid mot Herrens usynlige fiender og uvenner.

Hun såres ikke av fiendens ordpiler og lokkesnarer, avdi hun aldrig attrår nogen ting, som er Gud imot.

Ingen av Herrens ridderer er slik fryktet av de urene ånder som fru Sancta Maria. Før hun stod under kongens seiersmerke, da alle Hans andre ridderer flydde fra Ham, og Han selv alene bar det hellige korsets merke, dengang Han seiret over fienden, ranet heimen og vant himmerike for alle sine troende venner.

Og efterdi vi tror henne helligst av alle hellige, så må vi også tenke, at ingen er så full av miskunn som Gud.

Derfor er hun fryktelig for alle Herrens fiender og uvenner som stridsbudde hermenn, fylket til slag.

Kirkekollekten på Allehelgensfest søndag 5. november tilfaller ST. OLAV.

Vi er inne i et ualminnelig vanskelig driftsår, og oppfordrer alle våre venner på denne dag å vise sitt medarbeiderskap ved et gavmildt sinn.

Med hilsen, — og på forhånd takk!

Redaktøren.

1) Kjærlighet.

Franske åndsprofiler VI.

Av dominikanerpater A. Raulin

Thérèse Martin
(1873—1897).

(S. Thérèse de l'Enfant Jésus)

Det finnes utallige former for hellighet. Det er ikke to helgener som er akkurat like. Men stort sett kan man snakke om to hovedgrupper, nemlig de uskyldige og de botferdige, de som av Guds nåde er blitt vernet fra synden og de som er blitt gjenerobret etter et mer eller mindre varig opphold i syndens land. Alt i Evangeliet finner vi disse to grupper, den ene har sin fremste representant i Maria, Guds mor, den andre i Maria-Magdalena.

Hvis Charles de Foucauld er en typisk representant for de botferdige i moderne fransk katolisisme, så er Thérèse de l'Enfant-Jésus en fremragende representant for de uskyldige. Overfor den militære svirebror står den unge karmelittnonne, som helt ærlig kunne si: «Fra mitt tredje år av har jeg ikke nektet Gud noen ting.»

Her har vi hennes livs hemmelighet. Her står vi ved kilden til hennes utrolige åndelige styrke. De ytre begivenheter er helt ubetydelige i hennes liv. Hun er det niende og siste barn i sin familie. Fire av hennes eldre søsken dør tidlig. Hun er fire og et halvt år da hennes mor også dør. Det blir fem piker igjen. Alle fem kommer til å gå i kloster. Det er kanskje ikke så bemerkelsesverdig, når man hører

at deres far, Louis Martin, hadde tenkt å bli munk og deres mor nonne. Men vi må ikke tro at barnas klosterkall ikke er høyst personlige valg. Det er absolutt ikke deres far som driver dem dit. Det framgår tydelig av det som gikk for seg da den fjortenårige Thérèse satte seg i hodet å gå inn i Karmelitterklostret i Lisieux. Hun torde ikke fortelle det til sin far som nettopp hadde hatt et sykdomsanfall. Av ham oppnår hun allikevel et uforbeholdent samtykke. Men hennes onkel, hennes mors bror, nekter blankt. Hun spør forstanderinnen i klostret: Ikke tale om å slippe inn før hun blir myndig! Biskopen nekter også. Kort etter er hun imidlertid på pilgrimsferd i Rom sammen med andre pilegrimer fra sitt bispedømme. De er samlet i audiens hos Pave Leo XIII. I det øyeblikk Thérèse kneler foran Paven, hører man hennes klare stemme: «Hellige Fader, jeg har noe å be Dem om.» Og så kommer hun med sitt ønske. Paven svarer at hun skal gjøre det som forstanderne sier. Men Thérèse lar seg ikke rokke: «Hellige Fader, hvis De sa ja, da ville alle sammen gi sitt samtykke.» «Så, så,» svarte Paven, «De kommer nok inn hvis det er Guds vilje.»

Og Gud viser at Han selv har inngytt denne tanke i henne. for vanskelighetene forsvinner, og den 9. april 1888 går Thérèse Martin i kloster, femten år gammel. En ganske ung pike som går i kloster etter å ha vært særlig god og snill mot sine søstre og sin far, det er det eneste minne som hun overlater til verden ved å forsvinne bak det gitter som skal gjemme henne for alltid. I klostret bærer hennes liv det samme preg av tilbakeholdenhet. Kort tid før hennes død sa en av hennes medsøstre med henblikk på de notiser man pleier å skrive om avdøde søstre: «Jeg lurte på hva forstanderinnen vil kunne skrive om henne. Vår lille søster er jo veldig snill, men hun har sannelig ikke gjort noe som fortjener å bli fortalt videre.» Det er sant. I dette liv er det bare indre begivenheter, ikke engang syner eller ekstaser. Nei, men Thérèse har passet på i hvert øyeblikk å gjøre Guds vilje. Hun sa selv: «Jeg ser bare det nåværende øyeblikk: jeg glemmer fortiden og vokter meg for å tenke på framtiden.» Det er den store fordel kontemplative ordensfolk har, å kunne la fortiden være fortid og framtiden være framtid uten å svikte sine forpliktelser. Tvert imot, dette er deres første forpliktelse. Det som det nåværende øyeblikk bringer med seg, er imidlertid ikke bare roser. Det ville være forgyves å forsøke å forstå Thérèses liv uten først å betrakte korsets mysterium. Hennes formål er nemlig å elske Gud som først har elsket henne, og vise Ham sin kjærlighet ved å følge i Kristi spor og følge Ham der hvor Han har vært, ikke minst i Oljehaven og på korset. Derfor er hun så påpasselig med å bringe alle de ofre klostrets livsregel påbyr henne. Og hennes aldri sviktende troskap er simpelthen heroisk.

Hun er allikevel absolutt ikke selvpoptatt. Hennes kjærlighet kjenner ingen grense. Visstnok sørger

Til Helgemesse — 1. November

Umsett frå latin av Ragnhild Foss.

Denne sekvensen er av fransk opphav og er å finna i mange franske troparia frå 10. og 11. hundradåret — St. Peters i Moissac og St. Martials er dei eldste. Han hev vore sers umtykt og sunge i alle land som høyrer til den fransk-engelske krinsen, og han gjekk yver i mange prenta franske missale.

«Legenda aurea» fortel um eit syn som ein vaktmann i St. Peters-kyrkja i Roma hadde på helgemesse-dagen. Det må vera dette synet dikteren hev havt i tankane, då han skreiv denne salmen. Han såg «kongen yver kongane på trona med alle englane kringum seg. So kom møyi millom alle møyar med eit hovudlad av eld ikring panna si og fylgd av tallause flokkar av møyar. So snart ho kom inn, reiste kongen seg og sette ho på ei trone tett attmed seg. So kom ein mann i klæde av kamelhår og fylgd av ei stor mengd med ærverdige, gamle menn. So ein mann i paveklæde, fylgd av ein flokk som var klædd på same vis. Etter deim kom tallause flokkar av soldatar, som vart fylgde av eit uendelegt tog av menneske frå alle folkeslag. Alle bøygde dei kne framfor kongen over kongane og tok til å tilbæda honom. Då tok mannen i paveklæde til med å syngja matutin, og dermed

hun først og fremst for å være god og hjelpsom mot sin nærmeste neste innen klostrets fire murer. Men hennes kjærlighet til sin familie har aldri vært så stor som nettopp nå. Hun skriver meget treffende: «Fordi mitt hjerte har hengitt seg udelt til Gud, er det også blitt større og større. Nå kan jeg elske dem jeg er glad i, med en kjærlighet som er uendelig dyper enn om jeg hadde forskanset meg i en egoistisk og ufruktbar følelse.» Hennes kjærlighet når også meget lengere. Hun tenker ustanselig på de prester og misjonærer som i fremmede land arbeider for Guds rike. Som karmelitterinne har hun den oppgave å støtte dem ved sin bønn og sin bot. Er de ikke lemmer på det samme mystiske legeme til tross for de store avstander! Hun tror at den minste ubehagelighet som en tar imot med glede og ofrer for sjelens frelse, har en stor verdi, fordi den utløser den kjærlighet som er blitt utøst i våre hjerter av den Hellige Ånd.

Thérèse har levd av kjærlighet til Gud og sin neste. Og da hun i meget ung alder forsto at døden nærmet seg, gledet hun seg, for hun visste at døden ikke skulle kunne kvele hennes kjærlighet, men tvert imot gi den større vingefang. «Jeg vil tilbringe mitt liv i himmelen med å gjøre godt på jorden,» sa hun. Og vi har lov å si at hun holdt sitt ord. Ingen har vært kjærlighetens apostel i den moderne verden i samme grad som henne. Som skribent er hun ubetydelig, hennes stil frastøter mer enn den tiltrekker, men skal vi tale om åndsliv og åndelig budskap, da skal en lete lenge før en finner en så betydelig bok som hennes «*Histoire d'une âme*» (En sjels historie). Og det er et gledelig tegn at mange mennesker i vår tid ikke har tatt feil av det. Thérèse de Lisieux har øvd en innflytelse som ingen annen forfatter i det moderne Frankrike. Det litterære talent er nemlig én ting. Men helligheten er i besittelse av en ganske annen kraft.

A. Raulin.

tok gudstenesta til. Og den engelen som hadde fylgt vaktmannen, gav han til sist ei tyding av det synet han hadde havt. Han sa, at den møyi som sat på trona, var Guds mor. Mannen med klæde av kamelhår var Johannes døyparen. Han hadde patriarkane og profetane attum seg. Mannen med paveklæde var St. Peter. Han var fylgd av apostlane. Soldatane var martyrane, og den store folkefjöldi var alle truedkjennarane. Og engelen sa, at alle desse heilagmenni var komne til kongen yver kongane for å takka honom for den store æra som alle folk synte deim på denne dagen, og for at dei fekk beda for heile verdi».

Då salmen er fransk, hev dikteren òg teke med St. Martinus (den heilage Martin, erkebiskop av Tours † 397) ein av dei heilagmenne som var mest elska i Frankrike. Det var han som fullførde kristningi av Gallia. Når dei franske kongane drog i strid, lét dei bispekåpa hans bera i brodden for herane sine.

«Christo inclita gaudia nostra canunt melodia»

Upp frå syngjande kor det stig song til Kristus i gleda,
denne heilage høgtidsdag lyt ein lovsong me kveda.
Alle Himmelens heilagmenn med vår røyst lyt me lova,
fyrst Maria, som unnte oss livsensløni til gåva.

Ho vår dronning og reine mor gav oss Sonen til frelse;
me ved honom frå synd vart løyst, mori då lyt me helse.
Må den heilage engleflokk gleda ned til oss taka,
at me skirsla for synder må himmelfrygdi få smaka.

Herrens sendebod, Guds profet, du vart større enn hine,
før oss inn på den ljosesens veg, du for augo lét skine.
Fyrste yver apostelflokk, två for synder oss reine,
folkehjarto i trui styrk, i den sanne og eine.

På di panne, Stefanus, skin edelsteinen i krona,
martyrflokkar i snøkvitt lin, sterke stend de for trona,
gjev vår lekam å halde ut, hjarto styrke å finne,
at me òg kann med heilag pil yver fienden vinne.

Høyr, Martinus, og de som fremst fekk i bardagen gange,
lat i miskunn vår bøn i dag for Guds åsyn få ange.
Møyardronning, du møy og mor som Gud Sonen hev bore,
vigd til reinlivnad, reins vårt kjøt, gøym du sjelene våre.

De ærverdige bønekor, munkar, heilagmenn alle,
må dei bønne de bed for oss upp til Himlen oss kalle,
må dei styre oss all vår dag og på vegane vara,
at til Himmeriks høge frygd og Guds folk me må fara.

(Fra R. F.: Sekvensane i Missale Midrosiense.)

Et 400-års minne

I dette jubileumsåret skal en heller ikke glemme de mørke minnene. Den 7. november er det 400 år siden Kirkens siste stridsmann i Norden ble hogd ned, så begivenheten er verd å minnes.

Island kom under den norske konge i det 13. århundre. Men like siden erkebisppestolen i Nidaros ble reist, hadde geistligheten hørt under den norske kirkeprovinc, og slik ble det like til Reformasjonen. Det var 2 bispedømmer på Island i middelalderen: Skálholt i sør og Holar i nord. Og da Holar lå lengst borte fra de protestantiske sentrene i Norden (det danske og det svenske hoffet), var det bare naturlig at Holar ble den siste katolske skansen i disse deler av verden.

Jon Arason het han som fikk æren av å forsvare denne skansen. Han var av en god, men utfattig ætt. Han ble født 1484, presteviet i 1504 og valgt til biskop av Holar 1522. Erkebiskop Olav Engelbrektsson viet ham i Bergen to år etter. — Sølibatbestemmelsene trengte aldri helt igjennom på Island, også Jon hadde sin «følgekone», som fødte ham 4 sønner og 2 døtre. Han var ikke regnet som noen kløpper i latin. Derimot var han en dyktig skald, det var ikke uten betydning på Island den gangen. Han var slett ikke uten boklige interesser, for han satte opp den første trykkpressen på Island (1534). Det tok mer enn hundre år, før Norge så det samme. — Biskopene på Island hadde i disse tidene stort væpnet følge. Når Jon kom til Alltinget ble han fulgt av mange hundre væpnete menn. Han hadde større følge enn kongens foged der på øya. Biskop Jon var stridig og maktglad, det er så, men en har ikke noe vitnesbyrd om at han noengang handlet grusomt eller skamløst. Det overlot han til fiendene sine, de tok det ikke så nøye.

Reformasjonen kom sent til Island, først i 1540 ble Christoffer Huitfeldt sendt dit ut. En falsk prest fikk den gamle, blinde biskopen av Skálholt til å tro at det ikke var så farlig. Men Huitfeldt hadde reformert bispedømmer før. Alt det rørlige kirkegodset ble ført ut av landet, den blinde biskopen behandlet med stor råhet og senere sendt til Danmark han også, for å dø i landflyktighet. Den falske presten ble lutheransk superintendent i Skálholt. Han arbeidet ivrig i 8 år på å utrydde all «papistisk overtro», men hans ettermæle ble likevel forræderens. — Dette hendte sør i landet. Jon trodde ikke de danske slik som hans blinde kollega. Han sendte et høflig unnskyldningsbrev til kongens representant, fordi han ikke kunne gjøre ham sin oppvartning. Og Huitfeldt lot bispedømmet hans i fred, for islendingene elsket ikke akkurat danskene i de dager. Tinget for det nordlige Island hadde nettopp sagt tydelig fra («vedtatt en resolusjon om») at de ikke ville ha noen kirkeordinans som ikke «var gitt av den øverste myndighet i Romerkirken og ikke stemte med gammel norsk lov». Således fikk Jon sitte i fred. Men det han hørte fra Sør-Island, og det nytt som ble fortalt fra utlandet, har vel ikke gitt ham mye fred, likevel. Nå var han den siste katolske biskop som var igjen i Norden.

I 1548 døde den lutherske biskopen i Skálholt. Samtidig kom det håpefulle meldinger fra Tyskland. Det var like etter slaget ved Mühlberg, og keiser Karl var for en stund ovenpå. Biskop Jon fant at tiden var inne, han skulle slå et slag for troen. Mer enn én røst hevet seg mot å bryte freden. To av hans egne sønner var imot. For hva kunne egentlig islendingene gjøre, dersom kon-

gen sendte sine danske og holsteinske knekter til øya? Ingen vet hva biskopen selv tenkte om sjansene for og imot. — Men det er tydelig at han ikke har villet gå i graven uten å ha reist stridsfanen. Kanskje var han redd at døden skulle overrumple ham mens han ennå nølte? Han var en gammel mann nå. Ville ikke danskene og lutheranerne vinne en for lett seier om han bare døde, — rett og slett? Biskop Jon var salvet og vigslat til Kirkens stridsmann på Island, han fikk vise at han kunne ta konsekvensene av det. Et brev fra pave Paul III styrket ham i forsettet om å stå fast for den rette tro. Og endelig har vel sagaene gitt eksempler nok: Jon var en ekte islending.

Biskop Jon Arason valgte «the show down» (noe tilsvarende uttrykk finnes ikke på norsk). Var det Guds mening at den ene, hellige, katolske Kirken skulle falle i Norden, da var det like godt å falle samtidig med den. Med stor høytid ble pavebrevet lest opp i Holar domkirke. Etterpå lyste Jon Martin Einarsson og Dade Gudmundsson i Kirkens bann. Einar var utpekt til ny lutheransk superintendent i Skálholt, Dade var den mektigste lekmannen på øya. Han syntes det måtte være godt å bli kvitt de mektige katolske biskopene, og så gikk han sammen med de danske. — I Holar ble det bygget et kastell, det ble omgitt med graver og forsynt med små kanoner («feltslanger»). Nede fra Danmark lyste kongen på sin side biskop Jon fredløs, og han ga Dade ordre om å fange biskopen og sønnene hans.

Biskop Jon Arason slo til først. Han besatte Skálholt og lot altrene der vie på nytt. «Biskop» Martin ble tatt til fange. I to år var han fengslet, men aldri led han noen overlast. Danskene ble drevet ut av de sekulariserte klostrene på Vedøy og Helgafell, og de gamle tingenes tilstand gjenopprettet der. Kongens foged flyktet til Danmark. På Alltinget ble lagmannen avsatt, og biskopens sønn valgt i hans sted (Are). Så var det bare Dade igjen. Ved Mikkelsesstiden 1550 dro biskopen ut mot ham. Men medgangen hadde gjort Jon Arason uvørn. Han røpet seg, Dade så sin sjanse, og etter seig kamp ble bispesveinene avvæpnet og biskopen tatt til fange.

Nå var bladet snudd om, Dade er herre på Island. «Biskop» Martin blir satt i frihet, den siste danske embetsmannen som var blitt igjen på øya, Kristian «skriver», kryper fram fra sitt skjul. Det blir avsagt fengslingsdom over biskop Jon og to av sønnene hans i lovlige former. Meningen er selvfølgelig at avgjørelsen skal ligge hos kongen, når Island igjen får skipsforbindelse med Danmark neste år. Men den lutherske «biskop» Einar og den danske Kristian «skriver» er umettelige i sin hevngjerrighet. De vil ta livet av de tre uten flere formaliteter. Dade taler en stund mot dette, men det ender med at han vasker hendene sine. Kristian «skriver» skaffer til veie en dansk skarpretter. De sender fangene en lutheransk prest. Men biskop Jon tar selv sønnene sine til skrifte, og der i fengslet konsekrerer han hostien og deler den med dem.

I Skálholt den 7. november 1550 kommer avslutningen. Ved soloppgang blir de tre ført ut på bispegårdens tun. De ber sine uvenner om tilgivelse for det de har måttet krenke dem, og biskop Jon tilbyr seg å heve Kirkebannet over Martin og Dade. Skarpretteren er uøvd og hogger mye feil. 5 hogg må til for å få biskop Jon Arasons hode til å rulle.

Men så er da Reformasjonen gjennomført på Island også.

U. H.

Vær hilset du hellige Roma!

«Vær hilset, du hellige Roma». Slik roper pilegrimene når de fra det fjerne øyner den evige stad eller når de trer inn i den.

Bortsett fra Palestina som Frelseren selv har hellige med sitt jordiske liv og sin korsdød, finnes det ikke noe sted som er så attråverdig og tiltrekkende som Roma. Det er ikke det antikke Rom med sine monumenter og sin kunst som tiltrekker oss mest. Slike monumenter og slik kunst finnes også andre steder, f. e. i Egypt og Grekenland. Men det som gir Roma en slik tiltrekningskraft, er det faktum at der fikk Frelserens lære sin første store oppblomstring. Derfra ble den båret ut i den vide verden, derfra lyser den ennå den dag i dag i all sin renhet, sik at Roma i sannhet er blitt kristendommens grunnsøyle, kristendommens sentrum, det *evige* Roma. Ikke noe annet sted i verden føles i den grad det guddomelige livs pulsslag, den Hellige Ands hjertelag som nettopp i Roma, der så å si hver sten og hver jordflekk er blitt vetet med martyrenes blod.

Ja, i Roma taler jorden og stenene. De forteller om den bloddåp de i tre lange århundrer har fått. De forteller at der er kristendommens vugge, troens vugge. For den kristne tro er født av blod, næret og fostret av menneskeblod. De tusener som der i Colosseum og andre steder ble pint til døde, falt som såkorn i jorden. Og såkornet har spiret: martyrenes blod ble seden til kristendommen. Troens sennepskorn har vokset til et gigantisk tre som omspenner hele jorden.

Der i Roma lærer vi hva det vil si å være kristne i ordets fulle mening. Der ånder vi inn den ekte kristne helteånd, og vi må bli grepet av anger og smerte, ja av skam over vår egen halvhet, feighet og likegyldighet. For der drar den store skare av martyrer forbi vårt indre blikk: menn og kvinner, unge og oldinger, alle prydet med martyrpalmen. Fattige og rike, slaver og patrisere, som trosset ild og sverd og ville dyr. Ingen stand, ingen alder, ikke kjønn skilte dem som modig ga sitt liv for å være tro mot Kristus og hans Kirke. Der sanner vi hele dybden av apostelen Johannes' ord om at det er troen som vinner over verden: «*Dette er den seier som vinner over verden, vår tro.*» Er vår tro så sterk at den kan vinne over verden, over alle vansker vi kan møte i livet?

Der i Roma står det så klart for en at de onde makter aldri kan vinne over Guds rike, Kristi rike. Der har nå i nitten århundrer sittet en hyrde som Kristus en gang ga i oppdrag å røkte hans hjord: «*Vokt mine lam, vokt mine får.*» Og trofast har han voktet hjorden, selv om ulver har forsøkt å trenge inn i den og splitte den. Alle andre riker er gått til grunne eller har undergått store omveltninger, men Kristi rike står, seierrikt over alle stormer og bølger. Derfor hører vi også gjerne hyrdens røst både når han roper ut i verden at Kristus er Guds sønn, vår eneste Frelser, og når han formaner oss med Kristi ord: «*Skikk dere ikke likt med denne verden, men la deres lys skinne for menneskene, så de må se deres gode gjerninger og prise Faderen som er i himmelen.*»

Fra Roma vender pilegrimene tilbake fylt av hellig stolthet over å være barn av Kristi kirke og besjelet av den faste vilje å leve etter vår tro.

Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat. — Kristus seirer, Kristus styrer og Kristus råder!

(Hilsen rettet til
pilegrimene av biskop
Mangers.)

Høstferdens pilegrimer vendt hjem fra Roma.

Lørdag 7. oktober reiste som tidligere nevnt 25 norske pilegrimer for å slutte seg til den siste fellesnordiske pilgrimsferd til Roma i Det hellige år. Ferden forløp etter samme rute og program som Hovedpilgrimsferden på forsommeren, bortsett fra at reisen til og fra Italia gikk gjennom Sveits over Chiasso. I motsetning til forrige gang var der ingen spesial-audiens hos Den hellige far, men i stedet fikk de nordiske pilegrimer oppleve den store felles-audiensen Paven ga i St. Peterskirken. Inntrykket fra denne begivenhet var overveldende, forsto vi på deltakerne, som vendte hjem igjen med «Kronprins Olav» 24. oktober. Alle var begeistret over ferden, som ble ledet av sokneprest Harald Taxt.

Som forrige gang ble valfarten avsluttet med messe i St. Olavskirken. Hs. Høyærv. biskopen tok imot deltakerne på kirketrappen og hilste på hver enkelt, pastor Taxt forrettet messen og pastor Hansteen Knudsen rettet på vegne av Komitéen for det Hellige År noen velkomstord til den lille, men lykkelige og takknevlige pilgrimsskare.

Mindszenty

Vatikanstaten, 24. oktober.

Kommunistmyndighetene i Ungarn har tilkalt syv spesialister i løpet av de siste syv måneder for å forsøke å styrke kardinal Mindszenty's sviktende helbred, blir det opplyst i Vatikan-kretser. Det forlyder at kommunistene for enhver pris ønsker å unngå at den 58 år gamle kardinal dør i fengsel, og at de til og med har overveiet muligheten av å løslate ham. (N. T. B.)

*

Laszlo Sulner, den kjente håndskrifteksperter som forfalsket kardinal Mindszenty's håndskrift for at de kommunistiske myndighetene i Ungarn skulle få satt kardinalen i fengsel, er død i Paris, bare 30 år gammel. Han har i lengre tid lidd av dårlig hjerte.

Sammen med sin hustru, Anna, flyktet Sulner til Vest-Europa og kunne da fortelle sannheten om mange av «bevisene» mot Mindszenty. Sulner hadde under tvang skrevet brev med kardinalens håndskrift — brev som av kommunistene ble brukt som bevis på kardinalens «statsfiendtlige virksomhet».

Stat og kirke

Mandag 23. okt. arrangerte *Statsvitenskapelig Samfunn* i Oslo en diskusjonsaften over emnet: «Stat og kirke», med pastor dr. I Hansteen Knudsen som innleder. Det var opprinnelig meningen å lansere emnet ved tre innledere: fra statskirkelig, katolsk og nøytralt hold. I stedet ble det katolske synet på spørsmålet lagt til grunn for diskusjonen. Innlederen definerte de to samfunn *Stat* og *Kirke* som to i og for seg selvstendige institusjoner med hjemmel i Guds vilje. Det katolske grunnsyn ble framlagt i 4 punkter: *Stat og Kirke som to selvstendige samfunn*, respektiv med de jordiske og evige mål for øye; *det gjensidige forhold mellom Stat og Kirke*; *samvirket mellom de to samfunn og den fullstendige atskillelsen mellom dem*. Foredragsholderen framholdt viktigheten av det gjensidige forhold ut fra det faktum at både Statens og Kirkens mål gjelder de samme individer. En slik forening mellom de to tjenende institusjoner er imidlertid ikke det samme som en *statskirke* der den kirkelige rettsorden er underordnet den verdslige, men snarere omvendt, uten dog å gå så langt som til en teokratisk samfunnsorden. Diskusjonens ramme ble som vanlig ikke overholdt, men foregikk i særdeles urbane former. En kom inn på de ulike syn på ekteskapslovgivningen, religionsundervisningen, toleransespørsmålet, det spanske problem, kommunismen, fritenkernes rettigheter, sosiallovgivningen m. m. Blant dem som deltok i debatten, kan nevnes dosent dr. theol. *J. Hygen* og res. kap. *Bomann* fra Den norske kirke, dr. philos. *Alf Sewerin*, dr. juris. *Max Bryhn*, universitetsstipendiat *Daniel Haakonsen*, stud. phil. *Huse* og innlederen.

Det er ingen tvil om at debatter av denne art i uventet grad fremmer forståelsen mellom både kirkesamfunnene og de verdslige etater.

Litteratur inngått til redaksjonen:

DREYERS FORLAG: *Nina Arkina*, Moskva brenner. Aleksander den første. 359 s.

N. W. DAMM & SØN: *Eugenie Winther*, Trollungene på ferde igjen. 123 s.

Hjelpeforening i Oslo for tsjekkiske flyktninger.

Carl P. Wright foreningens formann.

Norsk-tsjekkoslovakisk hjelpeforening ble mandag kveld dannet på generalforsamling i Oslo med henimot to hundre medlemmer. Foreningens oppgave er å hjelpe tsjekkoslovakiske flyktninger som er i Norge og lette situasjonen for dem som er i flyktningeleirene. Foreningen vil også tilrettelegge immigrasjonsmulighetene for de flyktninger som den påtar seg å skaffe arbeid og bolig.

Foreningens første arbeidsoppgave blir å overta to brakker på Gulsbogen ved Drammen, og disse skal så innredes til boliger for flyktningene.

Film om Kristi liv planlegges

Paven gir sin godkjennelse.

Mer enn 70 000 dollar er samlet inn av den million man trenger for å spille inn filmen «Den guddommelige tragedie» som vil gjengi Kristi liv. Filmen vil bli produsert av den samme person som ledet innspillingen av «Monsieur Vincent», en film som ble prisbelønnet.

Planene for arbeidet er trukket opp av den franske greve *Georges de la Grandiere* og *Hugh Gibson*, tidligere amerikansk ambassadør i Brussel, og filmens beskytter i De forente stater. Mr. Gibson har tatt opp arbeidet med å samle inn 300 000 dollars i De forente stater. Det vil skje ved salg av aksjer, pålydende mindre beløp.

I England er det samlet inn 200 000 pund til denne film. Finansminister Sir Stafford Cripps friga dette beløp med en bemerkning om at det gledet ham at det engelske folk ville bidra til innspillingen av en film om Kristus med et slikt beløp.

Den franske produsent uttaler at han ble spurt av Paven om filmen kunne gjøres ferdig til Det Hellige År. Det lar seg dessverre ikke gjøre, da den først må finansieres i 12 forskjellige land og av småfolk. På denne måten håper man den vil bli en slags åndelig Marshallplan.

Paven hadde samtidig spurt om filmen «Monsieur Vincent» hadde gitt overskudd. Da det ble bekreftet, smilte Paven vennlig og uttalte: «Det er jeg glad for, for det oppmuntrer til innspilling av gode filmer.»

Den skuespiller som skal spille rollen som Kristus vil ikke få sitt navn publisert. Innspillingen er begynt i Rom, Frankrike og Nord-Afrika.

Filmen kommer til å behandle Kristi liv fra det øyeblikk da Lazarus blir gjenoppvekket fra de døde. Den bibelske beretningen er lagt inn i en moderne historie, og filmen tar til med en gruppe mennesker på flukt fra atombomben.

Eugenie Winther: Trollungene på ferde igjen.

Trollungene på ferde igjen er siste bind i den klassiske trilogien om de berømte tvillingene, Maja og Titten. Trollung-bøkene er nå kommet i tre opplag hver.

På Løkken finner vi doktorbarna alene med den sure frøken «Grin», men trollungenes humor lar seg ikke knekke, og deres opplevelser er mangfoldige. Sammen med prestens døtre starter de en hemmelig forening, D. H. F., og de hjelper den stakkars fattige Anne, Maja løper om kapp med en sinna okse, og tvillingene kommer til slutt på tyvejakt og fanger Svenske-Lasse og Fante-Katrine.

Boka er like frisk og morsom, sjarmerende og liketil som de to forrige bøkene i serien, og den vil fryde alle småpiker i alderen 10—15 år.

UTLANDET:

VATIKANET

Proklamasjonen av det nye dogmet vil skje under åpen himmel.

Vatikanets kringkaster har gitt en del enkeltheter vedrørende proklamasjonen om Marias opptagelse i himmelen. Blir været vakkert, vil proklamasjonen finne sted under åpen himmel på Petersplassen. Messen vil bli lest av Paven i Peterskirken. Paven vil kl. 9 på morgenen begi seg til den trone som vil være reist foran Peterskirken og etter at kardinalene har overbrakt Paven sin hyllest vil Det hellige kollegiums dekan anmode Paven om å definere dogmet. Paven vil så forelese definisjonen på latin og også holde en tale på latin. Messen i Peterskirken vil ta til kl. 10. Etter messen vil Paven legge veien over Petersplassen til sitt arbeidsrom.

Høytidelig audiens.

Det meldes fra Vatikanet at alle kardinaler, erkebiskoper og biskoper som er i Rom i anledning proklamasjonen av det nye dogme vil bli mottatt av Pave Pius XII i høytidelig audiens den 3. november.

Alle Maria-ensyklikaer som er skrevet i løpet av de siste 100 år utgis samlet.

Vatikanets forlag kommer i anledning proklamasjonen av det nye dogme til å utgi et bind med alle de Maria-ensyklikaer som er skrevet i løpet av de siste 100 år. Ensyklikaene vil bli trykt på latin med oversettelse til italiensk. Det dreier seg om ensyklikaer skrevet av Pave Pius IX, Pave Leo XIII, Pave Pius X, Pave Benedictus XV, Pave Pius XI og Pave Pius XII. Forordet er skrevet av Mgr. Amleto Tondini.

AFRIKA

Kristelig fagforeninger i Afrika.

Ifølge en melding fra Det internasjonale forbund av kristne fagforeninger kommer de kristne fagforeningene i Afrika til å møtes til sin første kongress i Lome i Togo i år. Man venter representanter fra alle deler av Afrika: fra Guinea, Senegal, Dahomey, Togo, Kamerun, Tshad, Kongo osv. Kongressen kommer i første rekke til å beskjeftige seg med konkrete økonomiske, sosiale og juridiske spørsmål.

CHINA

Det katolske universitet i Peking «overtatt» av kommunistene.

I en offisiell kunngjøring fra Peking heter det at Det katolske universitet Fu Yen er «overtatt» av kommunistene, fordi «visse katolske professorer har forsøkt å blande seg i administrasjonen av universitetet». Den kinesiske undervisningsminister Ma Hsu-hun har forordnet at ingen utlendinger eller utenlandske organisasjoner for fremtiden kan lede undervisningsanstalter i China.

Fu Yen-universitetet i Peking ble grunnlagt av amerikanske benediktinere i 1925, men overdradd ordenen Det guddommelige Ord i 1933. Det var særlig kjent for sin ethnologiske forskning.

Dette er det første universitet som understøttes av misjonen i China som er «overtatt» av kommunistene. Aurora-universitetet i Shanghai som ledes av franske jesuitter, fortsetter fremdeles sin virksomhet.

DE FORENTE STATER

De mellom-europeiske kristelig-demokratiske partier slutter seg sammen i en union.

De meldes fra New York at de ledere for de kristelig-demokratiske partier i Mellom-Europa som lever i emmigrasjon og som representerer de kristelig-demokratiske partiene bak jernteppet, har sluttet seg sammen i en union.

Til formann er valgt mgr. Joseph Kózi Horwarth, Ungarn, som er president for den kristne folkebevegelse i Ungarn, til viseformenn dr. Ivo Duchacek som er medlem av den tsjekkiske nasjonalkomité og Karl Popiel som er formann for det kristelige polske arbeiderparti. I ledelsen sitter også representanter for de kristelige, demokratiske partier i Litauen og Slovenia.

I en erklæring som den nye union har sendt ut, understrekes den betydning som Mellom-Europa har for hele Europa og nødvendigheten av at folkene i dette område søker et nærmere samarbeid enn tidligere.

ENGLAND

Bergenskes M/S «Venus» med pilegrimer til Rom.

Fredag den 6. oktober forlot Bergenskes M/S «Venus» Liverpool med 320 pilegrimer ombord, hvoriblant 45 prester og biskop Flynn av Lancaster, på vei til Rom.

Skipet kom til Roms havneby Civitavecchia torsdag den 12. oktober og vil der bli brukt som flytende hotell. Buss-trafikk mellom havnebyen og Rom gjør dette mulig.

Under reisen ble messer lest hver dag av de 45 medfølgende prester i et provisorisk «kapell». Den 22. oktober startet «Venus» med en lignende flokk pilegrimer fra Dublin.

Stor interesse for katolisismen blant det engelske folk.

Blant det engelske folk er det for tiden en voldsom interesse for katolisismen. Når det holdes offentlige møter i den bestemte hensikt å redegjøre for katolske synspunkter, er motelokalene fylt til trengsel av et interessert publikum. Særlig er dette tilfelle når et emne som: «Hvorfor jeg ble katolik» blir behandlet av konvertitter. Et karakteristisk trekk ved slike møter er det store fremmøte av anglikanske prester. De lytter til diskusjonene uten noen «fientlig» innstilling.

Ad veier det er vanskelig å følge trenger Den katolske kirkes bruk av ytre former seg inn i den anglikanske kirkes praksis.

Det som nå stadig oftere skjer er at mange vender tilbake til den Kirke som familien i tidligere generasjoner opptil for noen hundre år siden forlot. De har den katolske tro i blødet, og det gir seg til kjenne! skriver *Catholic Times*.

FRANKRIKE

Spørsmålet om de katolske skoler tas opp til behandling av regjeringen.

På et regjeringsmøte den 20. september som ble ledet av Frankrikes president Vincent Auriol ble det etter forslag av undervisningsministeren nedsatt en særlig kommisjon for å studere skolespørsmålet, og da særlig spørsmålet om de katolske skoler. Til formann for kommisjonen ble utpekt Paul Boncour, til viseformenn Etienne Gilson og André Siegfried. Blant kommisjonens medlemmer merker en seg rektoren for Institut Catholique, mgr. Blanchet, og presidenten for Pax Romana, Roger Millot. Dette er første gang på 50 år noen fransk regjering har vist vilje til å løse spørsmålet om de katolske skoler.

INDONESIA

To nye misjonsbiskoper utnevnt.

Pave Pius XII har utnevnt to nye misjonsbiskoper i Indonesia. Mgr. Schoemaker er utnevnt til apostolisk vikar for Poorwokarta på Java og mgr. Tillemans til apostolisk vikar av Merauke på Ny-Guinea. Den apostoliske internuntius i Indonesia, mgr. de Jonghe d'Ardoye vil foreta vigselen av de to nye biskopene.

ITALIA

Flagging i anledning proklamasjonen av det nye dogme.

Den katolske aksjon i Italia har i et opprop henstillet til det italienske folk å flagge og å iluminere sine hus i anledning proklamasjonen av det nye dogme den 1. november.

360 millioner lire bevilget til restaureringsarbeider ved domkirken i Firenze.

Det italienske parlament har bevilget 360 millioner lire til nødvendige restaureringsarbeider ved domkirken i Firenze. Det er særlig skader ved kuppelen som trenger utbedring og den berømte kampanilen.

JAPAN

Enke etter berømt japansk dikter konverterer.

Fru *Shizuko Shaimazaki* som er enke etter den kjente japanske dikter, er opptatt i Kirken, meldes det fra Tokio.

JUGOSLAVIA

Representanter for kvekere hos erkebiskop Stepinac.

Fire representanter for britiske og amerikanske kvekere har hatt anledning til å besøke erkebiskop *Stepinac* i fengsel. Erkebiskopen sitter i Jugoslavias største fengsel i Lepoglava og er ifølge kvekerens utsagn anbrakt under «relativt antagelige» forhold. I cellen som er 4 meter lang finnes foruten en seng også et bord, en stol og en skrivemaskin. Et mindre rom ved siden av tjenestegjør som biskopens kapell. Erkebiskopen arbeider for tiden med å oversette franske helgenbiografier. På grunn av den sterke bevoctning fikk erkebiskopen ikke vekslet mange ord med de besøkende kvekere som han ba inntrengende om å be for freden.

Ingen kursending.

Vi brakte i forrige nummer av «St. Olav» en melding om tegn som tyder på en omlegning av Titos politikk overfor Kirken. På autoritativt hold i Vatikanet fremholdes imidlertid at man der ikke kjenner til noen som helst bedring i forholdet mellom Kirke og stat i Jugoslavia. Den anti-religiøse propaganda er ikke innstillet og ungdommens ateistiske oppdragelse drives like intenst som før. Selv om det i den siste tid ikke har funnet sted nye arrestasjoner av geistlige, er ungdommens religiøse oppdragelse praktisk talt umuliggjort.

Lærerne ved de offentlige skoler forbudt å overvære messen.

Den kommunistiske regjering i Jugoslavia har ved et dekret forbudt lærerpersonalet ved de offentlige skoler å overvære messeofferet. Overtredelse av forbudet straffes med tapet av stillingen. Episkopatet har derfor dispensert lærerstanden for søndagsbudet.

Biskopen av Mostar løslatt.

De kommunistiske myndigheter i Jugoslavia har løslatt biskopen av Mostar, mgr. *Cule* som i 1948 ble dømt til 10 års fengsel. Biskopen er løslatt på grunn av langt fremskreden tuberkulose som han har pådradd seg i fengslet.

To nye biskoper vigslet.

Den andre vigslingen av en katolsk biskop i Jugoslavia fant sted den 23. september, da mgr. *Alaupovic* ble vigslet til hjelpebiskop av Sarajevo. Seremonien fant sted uten den minste offentlighet like før høymessen, og det var bare noen få prester og troende til stede.

Det heter i denne meldingen at denne andre vigselen av en biskop i Jugoslavia ikke må tas til inntekt for at myndighetene har forandret sin politikk overfor Kirken. Fremdeles sitter 300 prester fengslet og ikke mindre enn 80 katolske søstre ble for kort tid siden utkommandert til veiarbeid i nærheten av Zagreb. Prestene får heller ikke tildelt rasjoneringskort. De er fremdeles henvist til svartebørsen hvor de må betale mangedobbelte priser for selv det mest nødvendige.

KOREA

Den apostoliske delegat tatt med som gissel av kommunistene.

Resultatet av maktprøven i Korea fyller katolikkene der både med glede og sorg. Med glede fordi det er gjort ende på kommunistenes redselsherredømme og med sorg over de slag som er tilføyet Kirken, og over alle de menneskelige som er gått tapt. Den apostoliske delegat, *Byrne*, ble arrestert av kommunistene for Seoul falt og er tatt med som gissel av kommunistene. Den samme skjebne fikk biskopens sekretær. Det meldes at om lag 20 000 mer fremstående sør-koreanere er tatt med som gissler.

De koreanske kommunisters brutalitet mot Kirken.

Flere koreanske prester som klarte å unngå arrestasjonen, har nå etter at Korea er fritt igjen avgitt beretninger til utenlandske journalister om den behandling Kirken har vært utsatt for under kommunistenes redselsherredømme.

New York Times' korrespondent i Korea melder på grunnlag av de opplysninger han har fått, at den apostoliske delegat, biskop *Byrne* ble arrestert den 11. juli på en måte som bare kan betegnes som mishandling. Han ble brutalt drevet ut av sitt biskopelige hus av væpnede kommunister. Han fikk ta med seg noe tøy. Lignende ordre ble gitt til tre franske misjonærer, hvorav den ene var 81 år gammel. Ingen har senere sett biskop *Byrne*, men en av hans medfanger fikk med passende mellomrom frihet til å søke å skaffe mat. Denne medfanger fortalte at biskopen var utsatt for stadige forhør med truselen om skyting hengende over seg. Fangene ble flyttet fra tilholdssted til tilholdssted, og en tror at biskop *Byrne* ble overflyttet til Nord-Korea. Etter besetelsen av Seoul ble samtlige 14 katolske kirker i byen stengt og nesten alle 27 prester arrestert. Tidlig på dagen den 16. juli ble katedralen, hjemmet for foreldreløse barn, kapeller og skoler forvandlet til kvarterer for kommunistiske soldater. Den militære kommandant slo opp sitt hovedkvarter i et kapell. Dette ble gjort fordi de regnet med at FN-flyene ikke ville bombe kirker og kapeller, hvilket heller ikke skjedde.

De prester som ikke var arrestert leste messen for de troende hemmelig rundt omkring i hjemmene.

LIBANON

Ny nuntius utnevnt.

Pave Pius XII har utnevnt mgr. *Josef Boltrami* til ny nuntius hos den libanesiske regjering i Beirut. Mgr. *Boltrami* er født i Fossano, Italia, og har vært knyttet til kurien i mange år. I årene 1940—44 var han pavelig nuntius i de latin-amerikanske land.

PAKISTAN

Hierarkiet i Pakistan gjenopprettet.

Det meldes fra Vatikanet at Den Hellige Stol har gjenopprettet Det kirkelige hierarki i Pakistan.

POLEN

Professorat i marxisme opprettes ved et av verdens eldste universiteter.

Kommuniststyret i Polen har besluttet å opprette et «professorat» i marxisme og materialistiske historieoppfatning ved Jagellonica-universitetet i Krakov, et av de eldste katolske lærdomssteder i verden.

Universitetet ble grunnlagt i 1364, og blant berømte skikkelser som har undervist der finner man navn som *St. John Cantius*, tyskeren *Kopernikus* og *Dlugosk*, en kjent historiker. Universitetet kontrolleres nå av politruker, utsendt av kommunistregjeringen.

«Fredspartisanene» beskjefliget seg hovedsakelig med spørsmålet om bekjempelsen av Kirken på sin siste kongress.

De polske «fredspartisaner» har nylig holdt kongress. Man skulle tro at det var fredssaken som i første rekke interesserte disse «fremskrittsfolk», men det stemmer ikke. Kongressen beskjefliget seg hovedsakelig med spørsmålet om hvordan man best kan bekjempe Kirken. Noen ekskommuniserte prester deltok også i forhandlingene.

SLOVAKIA

To biskoper sporløst forsvunnet.

Den katolske biskop i Presov, mgr. *Peter Goidic* og hans generalvikar, mgr. *Hopkow*, forsvant sporløst for noen dager siden, meldes det fra Bratislava. Alle forsøk på å finne dem har vært resultatløse. Biskop *Goidic* er leder av den ruthenske kirke i Slovakia.

Det meldes videre at det i den siste tid er kommet om lag 300 ordensfolk fra Tsjekkkia til Slovakia. Målet for disse transporter er ukjent.

SOVJETUNIONEN

Biskopen av Przemysl avgått ved døden i sibirisk fengsel.

Det meldes fra Inter-Catholic-Press Agency at biskopen av Przemysl, mgr. *Lakota* som i 1946 av de sovjet-russiske myndigheter ble deportert til Sibir, er avgått ved døden i fengsel der. Biskopen som ble 67 år gammel døde som følge av det harde tvangsarbeide.

Falske prester og ordensfolk utdannes.

Vi har gjentatte ganger i «St. Olav» brakt meldinger om den utdannelse av falske prester som pågår i Sovjet-Unionen. Vatikanets kringkaster melder nå at utdannelsen skjer ved to seminarer og ti skoler. Pålitelige kommunister utdannes her til falske prester og ordensfolk hvis oppgave det skal være å liste seg inn i den katolske klerus' rekker for å skape forvirring og drive spionasje.

SVERIGE

Tegn som tyder på at fordømmene er på retur.

Vel neppe i noe land har fordømmene mot Kirken vært så fastgrodd som i Sverige. Årsaken til dette må en søke i historien. Sverige gikk ut av reformasjonskrigen i Mellom-Europa som en europeisk stormakt. Sverige har siden vært kanskje det mest protestantiske land i verden.

En italiensk prest, *Pietro Damiani*, som for tiden arbeider i Göteborg, har nå offentliggjort en artikkel i tidskriftet *Ecclesia* og hevder der at fordømmene mot Kirken nå også kan sies å være på retur i Sverige. Årsaken til dette mener pastoren skyldes den imponerende innsats Vatikanet har gjort for krigsfanger og flyktninger og det samarbeide som har funnet sted mellom det svenske Røde Kors og Kirkens autoriteter. Hertil kommer ytterligere Pavens innsats for freden og den kamp Kirken fører mot kommunismen. Ennå kan det ikke sies å være full religionsfrihet i Sverige, men etter som fordømmene avtar og da særlig i de mer innflytelsesrike kretser har en grunn til å håpe at også Kirken i Sverige vil komme til å nyte godt av full religionsfrihet.

TSJEKKOSLOVAKIA

Jesuitenes hus i Hradec Kralove omgjort til «skole for arbeidere»....

Jesuitenes hus i Hradec Kralove i Bøhmen er «beslaglagt» av de kommunistiske myndigheter og forvandlet til en «skole for arbeidere».

Turen er nå kommet til de kvinnelige ordenssamfunn.

I likhet med de mannlige ordenssamfunn blir nå også de kvinnelige ordenssamfunn i Tsjekkoslovakia opphevet. Søstrene anbringes i noen klostre på landet. Først etter at sykehuslegene har nedlagt energiske protester har en del søstre fått lov til å fortsette i sykepleien. De får imidlertid ikke overnatte i sine tidligere ordenshus men blir hver morgen brakt fra «konsentrasjonsklostrene» til sykehusene i statens busser.

For tiden undervises det bare i en fjerdedel av skolene i religion da så mange prester sitter fengslet. Teologistuderende er blitt innkalt i stort antall til militærtjeneste i den vestlige delen av landet.

TYSKLAND

Siden 1945 har det katolske Tyskland sendt 547 misjonærer til forskjellige misjonsområder.

Til tross for de harde slag som ble tilføyet Kirken under det nazistiske styre og de harde påkjenninger den etter krigen har vært utsatt for, har det katolske Tyskland siden 1945 sendt 547 misjonærer til forskjellige misjonsområder: 139 prester, 32 legbrødre og 376 katolske søstre. De fleste er sendt til Afrika, men flere er også sendt til latin-amerikanske land.

1.7 millioner tyskere omkommet i Sovjetunionen.

Ifølge en avsluttende, offentlig beretning fra Det tyske Røde kors er 1,7 millioner tyskere omkommet i Sovjetunionen. Om lag halvparten av alle tyske krigsfanger er ifølge denne beretning avgått ved døden. Tallet på de tyskere som ennå oppholder seg i Russland oppgis til om lag 70 000.

ØSTERRIKE

Pseudokatolsk aksjon også i Østerrike.

Ifølge «Volksbote» som utkommer i Innsbruck, er det i den russisk okkuperte delen av Østerrike nå nedsatt en komité med det formål å stable på benene en pseudokatolsk aksjons-bevegelse i likhet med den som er forsøkt satt ut i livet i Tsjekkoslovakia.

De katolske journalister organiserer seg.

På initiativ av den kjente katolske journalist i Østerrike, dr. *Friederich Funder*, har de katolske journalister i Østerrike organiserte seg i et eget presseforbund som vil søke medlemskap i det internasjonale, katolske journalistforbund.

N. K. K. F.

Julekort 1950

Vi har den glede å kunne meddele at de tidligere omtalte julekort i prospektkortformat nå er ferdigtrykt. Det er 4 forskjellige motiver på en fin gullig kartong, og på grunn av en heldig kontrakt har vi kunnet sette prisen så lavt som til kr. 0.25 pr. stk. Hos bokhandlerne ville tilsvarende kort nå koste minst kr. 0.30 pr. stk. Vi håper derfor at alle katolikker i år vil kjøpe sine julekort hos oss. Inntekten går som bekjent til vårt utdannelsesfond for ungdommen.

Vi har dessuten igjen et lite lager av våre vakre korrespondansekort med tilhørende konvolutter til kr. 0.30 pr. stk. Der er ennå mange som ikke har benyttet seg av dem, så der må kunne selges noen også av disse ved siden av. Det ville glede oss om noen også vil prøve å selge dem for oss.

Bestillinger på julekort bes innsendt snarest mulig til fru *Ingrid Straith Solberg*, Prinsessealléen 2, Skøyen pr. Oslo.

Støtte til bladet «St. Olav».

For om mulig å få større fart på nytegningen av abonnenter til «St. Olav», har vi tenkt å sette i gang et boklotteri, men det skal denne gang være helt gratis for deltakerne. Vårt styre har bevilget et beløp til innkjøp av gode bøker, som skal utlodes blant dem som har innsendt kontingent for en ny abonnent på bladet enten fra nå av eller fra 1. januar 1951. Man oppgir navn og adresse samtidig med innsendelsen av beløpet og blir da notert for et eller flere lodd etter det antall abonnenter man har greidd å skaffe. Den som har tegnet flest nye abonnenter, vil få en ekstrapremie. Der vil senere komme meddelelse om lotteriet i «St. Olav». Husk at dette er ikke bare til støtte for vår katolske presse. Det er et arbeid av største betydning for katolsk aksjon i vårt land.

Foredrag

Vi vil gjerne være våre lag hjelpelige med å skaffe kvinnelige foredrasholdere. Skriv til oss hvis De skulle ønske det i løpet av kommende vinter.

Generalforsamling 1951.

Det er 25 år siden vårt første landsmøte, og vi kommer derfor til å feire den som et 25 års jubileum. Vi skal senere bekjentgjøre tid og sted for generalforsamlingen, men ber medlemmene om alt nå å gjøre forarbeid til sine jubileumsrapporter så vi kan få dem i hende i god tid. *Ragnhild Foss* (form).

Franske åndsprofiler.

Med artikkelen i dette nummer om *Thérèse Martin* avslutter dominikanerpater *A. Raulin* serien om «Franske åndsprofiler». Redaksjonen vil gjerne rette en takk til dominikanerpater Raulin for denne artikkelserie som har gitt «St. Olav»s lesere et godt inntrykk av den åndskamp som har pågått og som fremdeles pågår i Frankrike. Vi vet at artiklene har vært lest med stor interesse og oppmerksomhet.

OSLO	<p>HANS EKJORD</p> <p>Farvehandel St. Olavs gt. 3 - Oslo Tlf. 42 16 13 - Etabl. 1898</p>	<p>Dr. theol. J. van der Burg:</p> <p><i>Den bibelske lære om</i> RETTFERDIGGJØRELSEN</p> <p>En sammenligning mellom den katolske Kirkes og Luthers lære.</p> <p>Kr. 2.15.</p>
<p>T. S. JACOBSEN</p> <p>BEGRAVELSESBYRA</p> <p>Ullevålsv. 1 - Oslo</p> <p>Tlf. 33 23 34 - 33 22 46 Privat 41 64 78 - 69 43 72</p>	<p>KATOLSK BØNNEBOK</p> <p>Kr. 8.50.</p> <p>Forskjellen på Katolisismen og Protestantismen. (44 s.)</p> <p>Kr. 0.80.</p> <p>ST. OLAVS FORLAG, Akersv. 5, Oslo</p>	<p>—</p> <p>Forskjellen på Katolisismen og Protestantismen. (44 s.)</p> <p>Kr. 0.80.</p>
<p>TAPETHUSET</p> <p>Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo Tlf. 41 07 76</p> <p>Tapeter — Linoleum</p>	<p>HANS KARLSEN MALERFORRETNING</p> <p>Tordenskjoldsgt. 6 B Tlf. 41 07 76 - Oslo</p> <p>Utfører all slags malerarbeid</p>	<p>FREDRIKSTAD</p>
<p>Spesialforretning i RUSTFRITT STAL for sykehusene</p> <p>KNUT JUUL CHRISTIANSEN</p> <p>Stortingsplass 7 II Tlf. 33 36 24 - Oslo Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT</p>	<p>Engeset & Larsen MANUFAKTUR EN GROS - EN DETALJ FREDRIKSTAD</p>	<p>G. HALVORSEN — Fredrikstad <i>Pølsemakeri & Kjøttforretning</i> Telefoner: Forretningen 1781, 2455 - Kontoret 1781</p>
<p>Johan Olsen & Sønner</p> <p>Murmester og Entreprenørforretning</p> <p>Kongensgt. 17 - Oslo</p> <p>Etabl. 1896</p> <p>Tlf. 42 50 85 - 42 52 23</p>	<p>CARSTEN CARLSEN</p> <p>Fredrikstad Kolonial, Mel og Fetevarer Tlf. 2175</p>	<p>HELENE ANDRESEN</p> <p>Kjøtt- og pølsevarer Fredrikstad Tlf. 2031</p>
<p>Johan Olsen & Sønner</p> <p>Murmester og Entreprenørforretning</p> <p>Kongensgt. 17 - Oslo</p> <p>Etabl. 1896</p> <p>Tlf. 42 50 85 - 42 52 23</p>	<p>OLAVES HANSENS EFTF.</p> <p><i>Kåre Kristiansen</i> Onsøybryggen Fredrikstad</p>	<p>Til parkett og linoleum:</p> <p>HUGOS boneolje</p> <p>TEKN. KJEM. fabrikk «HUGOŠ»</p> <p>Fredrikstad</p>
<p>Johan Olsen & Sønner</p> <p>Murmester og Entreprenørforretning</p> <p>Kongensgt. 17 - Oslo</p> <p>Etabl. 1896</p> <p>Tlf. 42 50 85 - 42 52 23</p>	<p>KJØTTFORSYNINGEN</p> <p>Fredrikstad Tlf. 2855</p>	<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller</p> <p>Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler</p>
<p>Johan Olsen & Sønner</p> <p>Murmester og Entreprenørforretning</p> <p>Kongensgt. 17 - Oslo</p> <p>Etabl. 1896</p> <p>Tlf. 42 50 85 - 42 52 23</p>	<p>A/S DET NORSKE CHEVIOTSPINDERI</p> <p>Fredrikstad</p> <p>Telefon 2612 - 2613</p>	<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller</p> <p>Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler</p>